

Fizyka. Ocenianie osiągnięć uczniów

Agnieszka Kolano, Władysław Kulpa

To bardzo ciekawy temat, ponieważ systemy oceniania różnią się w zależności od kraju, co wpływa na sposób motywowania uczniów i mierzenia ich osiągnięć. Oto przegląd różnych podejść do oceniania w wybranych regionach świata:

Polska

Oceniane aktywności: Testy, sprawdziany, kartkówki, odpowiedzi ustne, projekty, aktywność na lekcji, prace domowe.

Skala ocen: 1–6 (gdzie 6 to ocena najwyższa, a 1 – najniższa).

Średnia ważona: W niektórych szkołach stosowana do wyliczania końcowej oceny rocznej.

Problemy: Nacisk na testy, mała rola projektów i oceniania formatywnego.

Europa

Systemy oceniania są zróżnicowane, ale wiele krajów stosuje albo 10-stopniową skalę (np. Holandia), albo litery (np. Wielka Brytania).

- **Niemcy:** Skala 1–6, gdzie 1 to ocena najwyższa.
- **Francja:** Skala 0–20, gdzie 10 to próg zdania.
- **Wielka Brytania:** Litery A–E, system punktowy w egzaminach GCSE i A-levels.
- **Problemy:** Różnice w poziomie trudności oceniania w zależności od regionu.

Ameryka Północna (USA, Kanada)

Oceniane aktywności: Testy, quizy, projekty, eseje, udział w zajęciach, prace domowe.

Skala ocen: Litery A–F (USA) lub procentowa (Kanada).

Średnia ważona: GPA (Grade Point Average), obliczane jako średnia ważona ocen z różnych przedmiotów.

Problemy: Duża rola testów standaryzowanych, nierówności społeczne wpływające na wyniki.

Ameryka Południowa (Brazylia, Argentyna)

Oceniane aktywności: Egzaminy, prace pisemne, aktywność w klasie, zadania domowe.

Skala ocen: Skala 0–10 (Brazylia), skala 1–10 (Argentyna).

Problemy: Duża liczba uczniów odpadających z systemu edukacji, szczególnie w rejonach biedniejszych.

Azja (Japonia, Korea Południowa, Chiny)

Oceniane aktywności: Testy, egzaminy, konkursy, projekty, praca w grupach.

Skala ocen:

- **Japonia:** Skala 1–5 lub 1–10.
- **Korea Południowa:** Rankingi procentowe (np. górne 4% to „A”).
- **Chiny:** Skala procentowa 0–100, egzaminy kluczowe (np. Gaokao).
Średnia ważona: Stosowana w rankingach uczniów, szczególnie w Chinach i Korei.
Problemy: Duży stres, rywalizacja, kultura „egzaminacyjna”.

Kraje arabskie i Afryka

Oceniane aktywności: Testy, egzaminy końcowe, projekty (w niektórych krajach).

Skala ocen: Zróżnicowana, często 0–100 lub litery (A–F).

Problemy: Nierówność w dostępie do edukacji, duży wpływ egzaminów końcowych na przyszłość ucznia.

Podsumowanie i główne różnice

- **Ameryka Północna** – liczy się GPA i praca ciągła.
- **Europa** – systemy narodowe, ale stopniowa unifikacja.
- **Azja** – dominacja egzaminów końcowych i rankingów.
- **Ameryka Południowa i Afryka** – duża rola egzaminów, ale problemy z równością edukacyjną.

Zestawienie preferowanych aktywności ocenianych w różnych systemach edukacyjnych na świecie:

Polska

Preferowane aktywności:

- ✓ Testy i sprawdziany (dominujące)
 - ✓ Kartkówki
 - ✓ Odpowiedzi ustne
 - ✓ Prace domowe
 - ♦ Projekty i prace zespołowe (rzadziej stosowane)
 - ♦ Aktywność na lekcji (często uznaniowo)
 - ♦ Praktyczne eksperymenty (często w zakresie podstawowym)
- ♦ **Charakterystyka:** Wysoki nacisk na testy pisemne i zapamiętywanie faktów. W ostatnich latach rośnie znaczenie oceniania formatywnego i projektów.

Europa

Niemcy

- ✓ Testy i egzaminy pisemne
- ✓ Prezentacje i projekty
- ✓ Eseje i prace pisemne
- ♦ Ocenianie formatywne (coraz częściej stosowane)
- ♦ Prace zespołowe

✦ **Charakterystyka:** System bardzo różnorodny, zależny od landu. Istnieje podział na różne typy szkół, co wpływa na formy oceniania.

Francja

- ✓ Testy i egzaminy (duży nacisk)
- ✓ Prace pisemne
- ✓ Eseje (zwłaszcza w naukach humanistycznych)
- ♦ Odpowiedzi ustne
- ♦ Projekty

✦ **Charakterystyka:** System bardzo wymagający, testy i oceny decydują o dalszej ścieżce edukacyjnej.

Wielka Brytania

- ✓ Testy i egzaminy (np. GCSE, A-levels)
- ✓ Projekty i prace zaliczeniowe
- ✓ Ocenianie ciągłe (np. prace domowe, prezentacje)
- ♦ Portfolio ucznia (w niektórych przedmiotach)

✦ **Charakterystyka:** Połączenie egzaminów z ocenianiem ciągłym, ważna rola analizy i krytycznego myślenia.

Ameryka Północna

USA

- ✓ Testy wielokrotnego wyboru (standaryzowane)
- ✓ Projekty i eseje
- ✓ Aktywność na lekcji i ocena formatywna
- ♦ Portfolio ucznia
- ♦ Prace zespołowe

✦ **Charakterystyka:** Duży wpływ testów standaryzowanych (SAT, ACT), ale w szkołach coraz większe znaczenie mają projekty i aktywne metody nauczania.

Kanada

- ✓ Eseje i projekty
- ✓ Aktywność na lekcji
- ✓ Testy pisemne (mniejszy nacisk niż w USA)
- ♦ Prezentacje i debaty

✦ **Charakterystyka:** Ocenianie bardziej holistyczne niż w USA, nauczyciele mają większą swobodę w doborze metod.

Ameryka Południowa

Brazylia

- ✓ Testy pisemne
- ✓ Projekty edukacyjne
- ♦ Aktywność ucznia i udział w zajęciach
- ♦ Ocenianie formatywne (rośnie na znaczeniu)

✦ **Charakterystyka:** Egzaminy decydują o dalszej edukacji, jednak coraz częściej stosuje się ocenianie bardziej różnorodne.

Argentyna

- ✓ Testy i sprawdziany
- ✓ Prace domowe i eseje
- ♦ Projekty i badania naukowe

✦ **Charakterystyka:** System zbliżony do europejskiego, ale większa elastyczność w ocenianiu.

Azja

Japonia

- ✓ Testy i egzaminy (najważniejsze)
- ✓ Projekty i aktywności praktyczne
- ♦ Ocenianie formatywne (stopniowo rozwijane)

✦ **Charakterystyka:** Kultura „egzaminacyjna”, uczniowie uczą się pod kątem egzaminów, choć rośnie rola praktycznych projektów.

Korea Południowa

- ✓ Testy (bardzo wysoki nacisk)
- ✓ Egzaminy porównawcze (rankingi)
- ♦ Prace pisemne i projekty (rzadziej)

✦ **Charakterystyka:** System bardzo konkurencyjny, testy są kluczowym elementem sukcesu edukacyjnego.

Chiny

- ✓ Egzaminy i testy (Gaokao – kluczowy dla przyszłości ucznia)
- ✓ Prace pisemne i raporty
- ♦ Prace zespołowe i projekty (coraz częściej stosowane)

✦ **Charakterystyka:** Bardzo duża rola egzaminów, rośnie znaczenie aktywności praktycznych i projektów.

Kraje arabskie i Afryka

Kraje arabskie

- ✓ Egzaminy pisemne (kluczowe)
- ✓ Testy standaryzowane
- ♦ Projekty i aktywności praktyczne (zależy od kraju)

♦ **Charakterystyka:** Egzaminy często decydują o edukacyjnej przyszłości ucznia, ale coraz częściej pojawia się ocenianie formatywne.

Afryka

- ✓ Testy i egzaminy końcowe
- ✓ Prace domowe
- ♦ Aktywność w klasie (rzadziej oceniana)

♦ **Charakterystyka:** Wiele krajów zmaga się z problemem nierównego dostępu do edukacji, co wpływa na sposoby oceniania.

Podsumowanie

- **Testy i egzaminy** dominują w większości krajów, ale ich rola jest największa w **Azji, Ameryce Południowej i krajach arabskich**.
- **Projekty i prace zespołowe** są bardziej popularne w **Europie, Ameryce Północnej i Kanadzie**.
- **Aktywność na lekcji i ocenianie formatywne** jest stosowane w krajach anglosaskich, ale wciąż mniej popularne w Azji i Ameryce Południowej.
- **System rankingowy** (np. w Korei Południowej, Japonii i Chinach) tworzy bardzo konkurencyjne środowisko edukacyjne.